

KAPTÁRKÖVEK A BÜKKALJÁN

A kaptárkövek olyan sziklavonulatok vagy kúp alakú kőtornyok, amelyek oldalába a régmúlt korok emberei fülkéket faragtak. Ezek a földtani alakzatok tehát az ember formaalakító tevékenységének nyomait is magukon hordozzák, ezért régészeti, néprajzi, kultúrtörténeti értéket is képviselnek. A fülkés sziklák kis csoportja fellelhető a Pilis és a Budai-hegység területén is, de leggazdagabb előfordulásuk a Bükkalján található, ahol a siroki Vár-hegy és a kácsi Kecse-kő között sorakoznak.

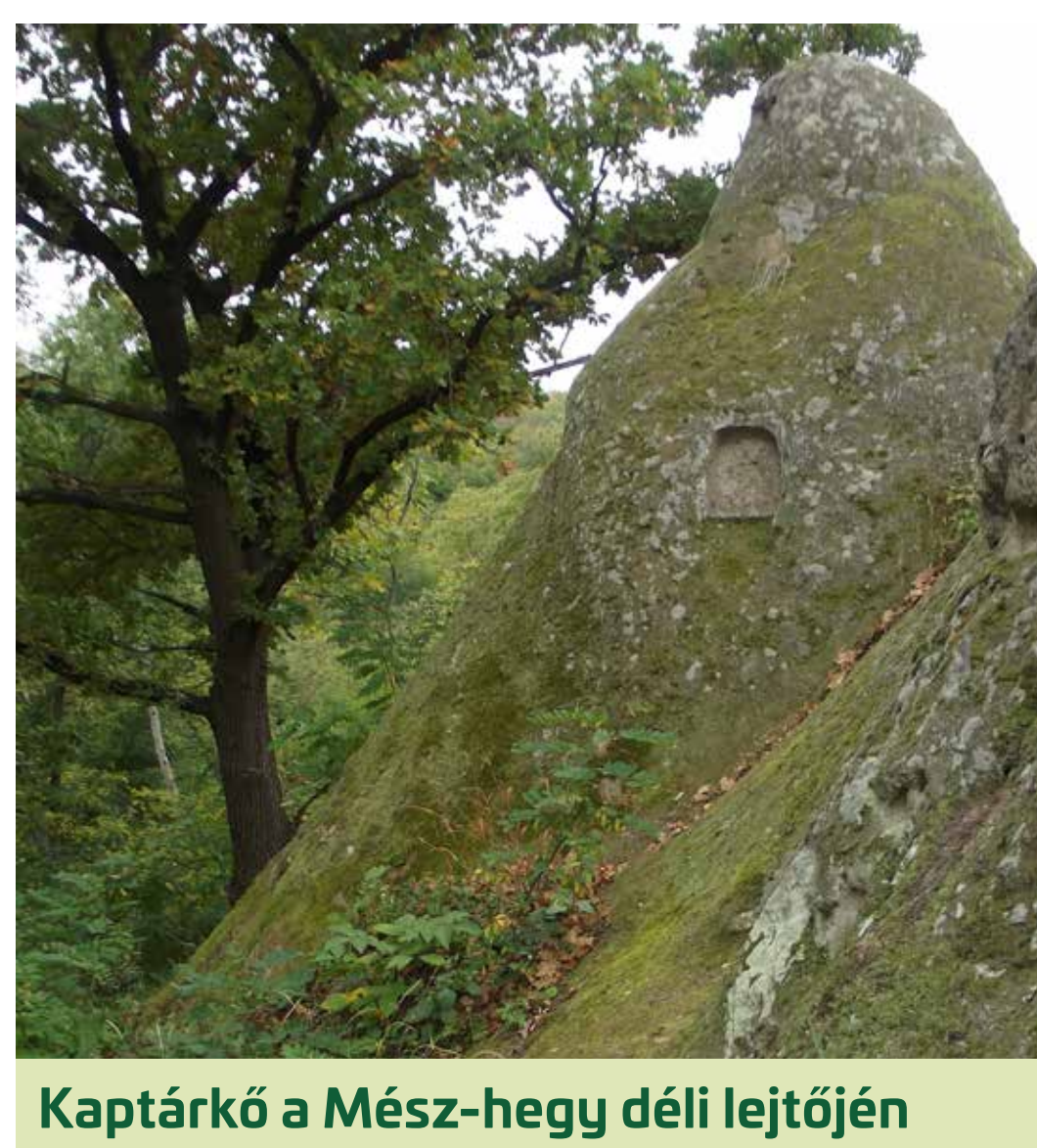
A bükkaljai kőtornyokat felépítő vulkáni tufákat kb. 10–20 millió éve zajló heves vulkáni működés hozta létre. Ezt a vulkáni hamutakarót a később-

bi lepusztulás során a tufafelszínbe mélyedő vízmosások sziklás gerincekre, különálló tornyokra szabdalták. Ezekbe faragták az átlagosan 60 cm magas, 30 cm széles és 25–30 cm mély fülkéket. Egyes fülkék eléggé kopottak, míg mások teljesen épségben maradtak. Ezek peremén jól látható, hogy bemélyedő keret fut körbe, széleiken néhol lyukak is kivehetők. Ezek a nyomok arra utalnak, hogy a fülkéket lefedték, a fedlapot a lyukakba vert ékekkel rögzítették.

Több elmélet is született a fülkék rendeltetéséről: az egyik szerint sírelékek voltak, s a fülkébe az elhunytak hamvait rejtő urnákat helyezték. Egy másik elmélet a vakablakoknak bálványtartó, áldozatbemutató ren-

Bújó a Mész-hegyen

Kaptárkő a Mész-hegy déli lejtőjén

Keretelt fülkék

deltetést valószínűsített, s azokat honfoglaláskori emlékeknek tartotta. A harmadik feltevés szerint a fülkékben hajdan méhészkedtek, ez vált a leginkább elterjedté. Elgondolkodtató azonban a fülkék égtájak szerinti változatos elhelyezkedése, valamint a talajszinthez közeli vagy éppen megközelíthetetlen helyre, sötét, hűvös sziklahasadékokba, vízmosások falába faragott fülkék jelenléte. De a keskeny és sekély, sőt előrebukó fülkék esetében is kizárható a méhtartás. A kaptárkövek rejtélye tehát még nem oldódott meg, a kérdésben még mai napig nem alakult határozott álláspont, sőt, azt sem tudjuk biztosan,

mikor készülhettek a fülkék, de egy biztos: ezek az emberi kéz vájta formák egyedülálló kultúrtörténeti értéket képviselnek Európában.

A fülkés sziklákat a szomolyai lakosok nevezték kaptárköveknek, Eger környékén vakablakos köveknek, másutt köpüsköveknek, Ördögtoronynak, Nagybábaszéknek, Nyergesnek, Hegyeskőnek, Kecsekőnek, Ablakoskőnek, Királyszékének, Kósárkánynak mondják azokat. Legismertebbé és legelterjedtebbé a kaptárkő elnevezés vált. Ezen a néven említik tanulmányaikban a kaptárkövek rejtélyének megoldásán fáradozó kutatók is.

A MÉSZ-HEGY KAPTÁRKÖVEI

A Mész-hegy déli lejtőjén három fülkés sziklakúp található két csoportban. A déli kettős sziklakúpon összesen 4 db fülke található, ez elsősorban különleges nagyméretű fülkéjével tűnik ki. Az északi sziklacsoport kúpegyüttesén összesen 14 fülkét számolhatunk össze. Érdekessé az egyik kúp tetejébe faragott párkánnyal övezett mélyedés, illetve a sziklakúpba faragott sziklahelyiség, népi nevén bújó. Emel-

lett a sziklacsoport mellett található még egy szikla, mely 4 db fülkét rejt. Mindenképp érdemes benézni a két sziklacsoport között megbújó sziklahelyiségbe is, ahol még tisztán felismerhetjük a tüzelőberendezést, a sziklafalba faragott alvópadrát és a tárolóhelyiségeket is. Ha figyelmesen járjuk a környező, sűrűn burjánzó fiatal akácerdőt, még felfedezhetjük a hajdani kultúrtáj túlélőit: öreg naspolya-, cseresznye-, dió- és almafákat, és az elvadult szőlők indáit.

Az északi kaptárkőcsoport

Kaptárkövek a Mész-hegy nyugati oldalában

Sziklahelyiség a Mész-hegyen

A déli kettős sziklakúp

